УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го БЕРЕЗНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 4, 1969 No. 40. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 3 березня 1969

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ В СІЧНІ ц. р. становив $2,082,000,000 і був на 116 мільйонів дол. більший від імпорту, який виносив 1,967,000,000. В січні був страйк портових вантажників, і внаслідок цього експорт зменшився на 28 відсотків в порівнянні з груднем, а імпорт впав аж на 34 відсотки. Торгівля з Канадою та через порти на західнім узбережжі і торгівля літаками була нормальна в січні. Не зменшився в січні тільки імпорт пального, бо його вивантажують автоматично. Асистент секретаря торгівлі Вілліям Чартенер сказав, що не можна робити жадних висновків з січневих даних про імпорт і експорт, бо вони ненормальні внаслідок страйку.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК КАНАДИ збільшив відсотки з 6.5 до 7-ох, починаючи з понеділка, 3-го березня. Губернатор цього державного банку Луїс Расмінски заявив, що інші банки за кордонами збільшили відсотки від позичок, тому треба б збільшити відсотки і в Канаді, щоб Банк Канади міг діяти в нових обставинах. Великий попит на позички змусив Банк збільшити відсотки від позичок, які він дає іншим банкам та різним бизнесам. Збільшення відсотків свідчить про те, що утруднення кредиту повинно спричинити сповільнення інфляційного тиску.

ТЕЛЕВІЗІЙНІ АВДИЦІЇ ШКІДЛИВІ для дітей, навіть ті, які для них призначені. Так твердить д-р Лоренс Фрідман, професор Психоаналітичного Інституту в Лос Анджелесі в книзі „Психоаналіза. Вживання і надуживання". Він пише там: „Всяка телевізійна авдиція, крім дуже маленьких доз, дає дітям готові вифантазовані історії в тому їхньому віці, коли їхня активність фантазувати та інтелектуально діяти знаходиться в критичному стані". Коли дитина задовго дивиться на телевізію, то вона автоматично стається заворушником, бо немає де виладувати свою нормальну енергію, яка повинна бути зужита на творчу активність.

ПІСЛЯ НЕДАВНЬОЇ ОПЕРАЦІЇ АЙЗЕНГАВЕР при кінці минулого тижня нездужав на частинне запалення легенів і внаслідок цього дуже послаб. Лікарям вдалося мати контролю над цією останньою недугою колишнього президента, який перебуває в армійському шпиталі Волтера Ріда від 14-го травня 1968. В шпиталі він тричі нездужав на серцеву атаку, а в неділю 23-го лютого він занедужав на обструкцію кишок, і треба було його оперувати. На щастя, недуга серця пацієнта не погіршилася була після операції. Запалення захопило було частину бази правої частини легенів, воно не поширилося і його там лікують. Пані Айзенгавер часто відвідує пацієнта. На короткий час могли його відвідати внук Девід з дружиною Юлією.

ЗВІЛЬНЕННЯ КЛЕЯ ШО КОМПРОМІТУЄ окружного прокуратора в Ню Орлінсі Джіма Гаррісона, і преса домагається, щоб він зрезиґнував зі свого становища. Гаррісон оскаржував Клея Шо у змові вбити президента Джана Ф. Кеннеді, твердячи, що вбивником не був Лі Гаврі Освалд. Да змови Освалда належали ще Шо і Феррі, який вже не живе. Після звільнення Шо заявив, що Комісія Воррена ствердила правду про вбивника Освалда. До цієї Комісії належали 5 демократів і 4 республіканці, які були б виявили правду, коли б слідство показало, що була змова вбити Кеннеді. Суд присяглих одноголосно вирішив, що Шо не винний. в Луїзіяні вистачає 9 голосів жюрі, щоб його рішення було важне.

У СВІТІ

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ АБДЕЛЬ ҐАМАЛЬ НАССЕР ЗАЯВИВ представникові „НЙ Таймсу" С. Л. Золцберґерові в довгому інтерв'ю, що четверта ізраїльсько - арабська війна неминуча, якщо Ізраїль не звільнить окуповані ним в червні 1967 р. арабські землі. Дозволення коло мільйонові арабських втікачів, чи пак їх дітям, на поворот до кол. Палестини, себто теперішнього Ізраїлю, Нассер вважає за передумову тривкого замирення і закінчення арабського терору проти Ізраїлю.

ПОХОРОН ІЗРАЇЛЬСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ЛЕВІ ЕШКОЛЯ ВІДБУВСЯ в минулу п'ятницю в Єрусалимі. Його похоронили на т. зв. Горі Герцля біля могили Йосифа Спрінзака, який з початком цього сторіччя прихилив тодішнього Леві Школьника, до сіоністичного руху. Президента Р. Ніксона репрезентував секретар здоров'я Роберт Фінч, який м. і. натякнув на можливість подорожі в майбутньому Ніксона до Ізраїлю. В похороні взяло участь к. 300.000 осіб.

СОВЄТИ ПЕРЕСЛАЛИ НОТУ Східній Німеччині з підбадьоренням її до актів „проти відродженого німецького мілітаризму й реваншизму", — що практично виявилось зразу у загостренню перешкод пасажирському й товаровому рухові між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном. СССР покликався при тому на „договір союзу і приязни" з сусідньою Німеччиною від 12 червня 1964 р.

ШВАЙЦАРІЯ ЗГОЛОСИЛА формальний протест трьом арабським державам — Сирії, Йорданії і Ливанові — проти їх причетности до збройного атентату, що його четверо арабських терористів виконали два тижні тому на ізраїльський пасажирський літак на летовищі в Цюріху. Водночас Швайцарія висловила свою „скаргу" в ноті до Ізраїлю, що член ізраїльської поліції Мордахай Рахмім застрілив під час того терористичного нападу одного з арабських терористів.

7 ГОЛЛЯНДСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ ПОГОДИЛИСЬ на обмежену участь голляндських католицьких духавників, які одружились, в церковних відправах та інших пастирських обов'язках. Докладно ще не проголошено прав тих одружених римо - католицьких духовників.

НАЙБІЛЬШИЙ КОМУНО - КИТАЙСЬКИЙ ЩОДЕННИК НАЗВАВ японського прем'єра Ейсаку Сато „зрадником" та „ентузіястом американського імперіялізму". Лайку пейпінґського „Єнмінь Їх Пао" — спричинила безпосередньо заява японського прем'єра перед амбасадором Вільного Китаю, що Японія залишиться вірною союзові з ЗСА та визнаватиме надалі уряд Вільного Китаю на Тайвані (Формозі).

ВИБУХ БОМБИ В ЄРУСАЛИМІ ПОШКОДИВ будинок британського консуляту, але з-посеред службовиків консуляту одинока Джоен Беннет була поранена в коліно осколком скла з розбитого вікна в її кімнаті.

НІКСОН ВЕРНУВСЯ ДО ВАШИНГТОНУ ПІСЛЯ 8-ДЕННОЇ ПОДОРОЖІ ПО ЕВРОПІ

ВСЯ МІЖНАРОДНА ПРЕСА СТВЕРДЖУЄ ВЕЛИЧЕЗНИЙ УСПІХ ПРЕЗИДЕНТА. — ДЕ ГОЛЛЬ ПРИЙНЯВ ЗАПРОШЕННЯ І ПРИЇДЕ З ВІДВІДИНАМИ ДО ЗСА.

През. Ричард М. Ніксон

Папа Павло VI

През. Шарль де Голль

Вашингтон. — В неділю 2 березня ц.р. о год. 10 ночі президент Ричард Ніксон прилетів безпосередньо з Риму, після двогодинних нарад з Папою Павлом VI в чотири очі та в товаристві своїх співробітників. Ніксон прибув до Риму в неділю вдруге, виключно задля авдієнції у Папи, бо в четвер і в п'ятницю минулого тижня Папа; з уваги на свої обов'язки у Великому Пості, не міг був присвятити тим відвідинам довшого часу. Ніксон із своїм почетом приземлився на площі св. Петра 5-ти гелікоптерами. П'ятницю, суботу й частину неділі Ніксон перевів у Парижі — це був найважливіший і найтрудніший етап його подорожі з уваги на напружені американсько-французькі взаємини внаслідку політики французького президента Шарля де Голля. Однак де Голль прийняв Ніксона з усіми парадами, а обидва президенти весь час підкреслювали взаємну пошану, вдоволення з зустрічі та бажання дальшої співпраці. Ніксон і де Голль перевели кругло 11 годин на нарадах — більша частина того часу була присвячена розмовам в чотири очі. За твердженням преси — Ніксон погодився на французьку пропозицію, щоб напруженою ситуацією на Близькому Сході зайнялася „велика чвірка", спершу на форумі Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Зрештою — наради Ніксона й де Голля мали за ціль з'ясування обопільних позицій та промощення шляху для дальшого безперервного зв'язку — в усіх важливих міжнародних справах. Де Голль та його прем'єр Моріс Кув де Мюрвіль і міністер закордонних справ Мішель Дебре переконували своїх американських розмовців, що політика Франції є „незалежною", але „не антиамериканською" і що Франція одностайна з Америкою у тому, що ті дві держави були, є і мусять залишитися близькими союзниками. Президент де Голль заманіфестував своє вдоволення відвідинами Ніксона та переведеними з ним розмовами — рішивши не тільки привітати Ніксона з його приїздом на летовищі, але й товаришити йому — всупереч дипломатичному протоколові — також у поворотній дорозі на летовище, при чому 77-літній де Голль відвів 56-літнього президента Ніксона аж до самих дверей літака. В неділю вранці, перед самим від'їздом з Парижу, Ніксон відбув нараду з головою американської делеґації на Паризьку конференцію про В'єтнам, Генрі Кеботом Ладжом, та 45 хвилин розмовляв з південно-в'єтнамським віце-президентом Нґуєном Као Кі і головою південно-в'єтнамської делеґації Фам Данґ Лямом.

Де Голль прийняв запросини Ніксона прибути з офіційними відвідинами до ЗСА та визначив термін тієї візити на січень або лютий найближчого року. Ніксон і Папа Павло VI склали подібні прилюдні заяви в користь миру. Коли в нарадах з де Голлем були заторкувані всі існуючі великі міжнародні проблеми, головно західньо-східні відносини, то в розмові Ніксона й Папи обговорювано — за твердженням преси — тільки дві справи: загрозливої ситуації на Близькому Сході та війни в Нігерії. Папа висловив надію, що Америці пощастить довести до замирення в існуючих воєнних конфліктах та запобігти вибухові нових збройних зударів.

Президента Ніксона привітали на летовищі його дружина, обидві дочки, віцепрезидент Спіро Еґню, члени Уряду, члени Конґресу й дипломатичного корпусу, разом коло 200 осіб. Коли при відлеті до Европи Президент не захотів церемоніяльного прощання, то тепер він не відмовився від такого церемоніяльного привітання. Президент висловився захоплено про свою подорж. Він заявив, що найбільшим успіхом тієї подорожі було ствердження, що скрізь в Европі існує довір'я — до себе самих, до Америки і до майбутности. Він підкреслив, що „відкрито шляхи комунікації" — між ЗСА і західньо-европейськими краïнами. На понеділок 3 березня визначено засідання Ради Крайової Безпеки, на якому Президент звітуватиме про свою подорож і тайні розмови, що їх перевів з европейськими державними мужами, — в середу інформуватиме лідерів обох палат Конґресу, а на четвер передбачено одногодинну пресову конференцію.

АСТРОНАВТИ АПОЛЛО 9 І КОСМІЧНІ КОРАБЛІ ГОТОВІ ДО 10-ДЕННОГО ЛЕТУ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ

Кейп Кеннеді, Флорида. — В понеділок вранці 3-го березня три астронавти полковника Джеймс МекДівітт і Дейвід Р. Скотт та цивільний інженер Рассел Л. Швейкарт були готові до лету після видужання з застуди, внаслідок якої вони не могли почати десятиденний лет довкола Землі вже в п'ятницю 28-го лютого. Готові до старту були і два космічні кораблі: головний космічний корабель Аполло 9, в якому полетить командант цієї програми, та космічний корабель так званий місячний модуль, яким полетять на Місяць і з Місяця ті два астронавти, які в липні ц. р. мають здобути Місяць. Лет мав початися о год. 11-ій перед полуднем. Представник Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Крістофор С. Крафт заявив, що лет астронавтів Аполло 9 — найскладніший зі всіх дотеперішніх летів. Під час цього десятиденного лету довкола Землі астронавти вперше матимуть зі собою той космічний корабель, яким в липні полетять астронавти Аполло 11 на Місяць, і на якому мають вернутися з Місяця до корабля Аполло 11, який кружлятиме довкола Місяця під час того, як два астронавти досліджуватимуть Місяць. Астронавти Аполло 9 мають виконати кожного дня велику програму, щоб випробувати космічний корабель місячний модуль, який спочатку летітиме окремо від Аполло 9, пізніше буде з ним об'єднуватися. Астронавти мають нову космічну одежу, яка для астронавта Швейкарта, який мандруватиме по космосі, коштує коло 300,000 долярів. Жінки всіх трьох астронавтів в навечер'я лету були присутні на богослуженнях в церквах свого віровизнання та молилися за щасливий поворот своїх чоловіків із цієї космічної подорожі.

Пейпінґ і Москва обмінялись закидами щодо збройних прикордонних наїздів

Москва. — Совєтський Союз оскаржив Комуністичний Китай в офіційній ноті протесту, що китайське військо переступило на Далекому Сході совєтський кордон біля містечка Ніжнеміхайловск, за 140 миль на південь від Хабаровська, і знечев'я заатакувало совєтську військову сторожу. Совєтські вояки — кажеться в тій ноті — відперли напасників, але самі мали багатьох вбитих і ранених. Комуністичний Китай відкинув ту ноту, як неоправдану, та з свого боку закинув Совєтам, що це совєтські вояки заатакували китайців. В обох тих нотах не подано докладних даних ані щодо місця сутички, ані щодо втрат. Кордон між СССР і Комуністичним Китаєм простягається на 4,150 миль і в багатьох пунктах він оспорюваний одною чи другою стороною.

Совєтсько-комунокитайське напруження доводило вже нераз до прикордонних „інцидентів".

Нудьга в Теребовлі знайшла відгук в „Ню Йорк Таймсі"

Ню Йорк. — Майже так само припадково, як Пилат попав до „Вірую", так і західньо-українське містечко Теребовля попала на сторінки „Ню Йорк Таймсу", який в недільному виданні з 2-го березня віддав їй майже цілу одну шпальту на 4-ій сторінці в кореспонденції Генрі Камма з Москви. Справа почалася від того, що в московській партійній „Правді" опубліковано листа групи 50 молодих людей з критикою Надежди Владімировної Кондратєвої, директорки місцевого „дому культури" за те, що немає ані такого відповідного дому, ані культури і розваги для молодих людей. І наводиться всілякі типові для совєтської „критики" факти. Подібні листи і подібну критику всіляких місцевих установ можна часто вичитати в різних „республіканських" виданнях, але факт, що того листа надрукувала „Правда", зацікавив згаданого американського кореспондента. В результаті, він потелефонував до Надежди Владімировної Кондратєвої, яка напевно не є уродженкою Теребовлі і ледве чи уродженкою України, щоб перевірити справу. На превелике здивування кореспондента, Надєжда Владімировна не відіслала його — як це звичайно в Совєтському Союзі водиться — до „вищих властей", але сама заперечила подані в листі оскарження, кажучи, що там 80 відсотків неправди та що ту справу вже розглядають місцеві, районові й обласні партійні власті. При цій нагоді вона „переїхалась" і по теребовельській молоді, кажучи, що вона „замість брати участь у культурному житті нашого міста, воліє писати листи до газет".

Пентаґон поширює програму протиракетної оборони

Вашинґтон. — Департамент Оборони виготовляє поширену програму протиракетної оборони в тому напрямі, щоб станиці протиракетної зброї могли обороняти цю країну не тільки проти Комуністичного Китаю, як це передбачала дотеперішня програма, але і проти ракет СССР. Теперішня програма виготовлена в 1967-му році, мала б коштувати 5.8 більйона долярів, а нова поширена протиракетна оборона була б дорожча, бо на неї треба б видати 6.3 більйона долярів. Згідно з давнім проєктом протиракетна оборона мала бути розставлена біля 15 більших міських центрів. Згідно з новим пляном Департаменту Оборони передбачена також і оборона проти можливої атаки СССР. Зміна програми протиракетної оборони може злагіднити опозицію в Конґресі проти програми Сентінел, бо так звуть систему протиракетної оборони. Опозиція в Конґресі твердить, що теперішня система протиракетної оборони не заслуговує на те, щоб на неї витрачати понад п'ять більйонів долярів, бо вона не дасть дійсного захисту проти ворожих ракет тому, що є зарідка.

Під час перегонів в Джорджії авто вбило 11 осіб і поранило 50

Кавінґтон, Джорджія. — Перегонове авто, яким керував Ґюстон Плетт із Атланти, закінчивши перегонову трасу, вийшло з-під контролі водія та зі швидкістю 180 миль на годину, в'їхало в масу глядачів, спричинивши смерть 11-ох осіб і поранення 50-ох. Гарна соняшна погода притягнула понад 5.000 осіб на автові перегони до містечка Кавінґтон, віддаленого 30 миль на південний схід від Атланти. Санітарні авта з поблизьких містечок і з Атланти забирали поранених. Головна вулиця в Кавінґтоні була замкнена для звичайного руху, щоб уможливити рух амбулянсів.

ЕКЗЕКУТИВА І РАДА ДИРЕКТОРІВ УККА ВІДБУЛИ НАРАДИ, СХВАЛИЛИ БЮДЖЕТ І РЕЗОЛЮЦІЇ, ЗАТВЕРДИЛИ ДАТУ 10-ГО КОНҐРЕСУ УККА НА 24-26 ЖОВТНЯ Ц. Р.

Ню Йорк. — Субота, 1-го березня, була тут своєрідним „Днем УККА", в якому Екзекутива, Рада Директорів та різні комісії цієї центральної репрезентації українців в Америці перевіряли її працю за минулий рік та намічували пляни і схвалювали бюджет та резолюції на біжучий рік. До важливіших рішень належить і остаточне затвердження наміченої вже раніше дати на Десятий Конґрес Американських Українців, що відбудеться в Ню Йорку в готелі Коммодор в днях від 24-го до 26 жовтня ц. р. Наради відбувалися в Українському Інституті Америки і їх започаткували або мали започаткувати комісії публікацій на, публічних зв'язків, статутова та інші. Опісля, о год. 11-ій, почалися наради Екзекутиви, що їх як і наради Ради директорів о год. 2-ій пополудні, відкрив президент УККА проф. д-р Лев Добрянський, а проводив ними екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір. Протоколи з попередніх нарад списали секретарі УККА ред. Ігнат Білинський та дир. Степан Сприньский. Екзекутива на своїх нарадах вислухала звітувань та розглянула ті справи, що опісля були предметом нарад і ухвал Ради Директорів. Вичерпне звідомлення з праці УККА в минулому році склав п. Й. Лисогір. Тому, що те звідомлення було надруковане й роздане всім приявним, доповідач обмежився до доповнення його усними заввагами. В тому писемному звідомленні (яке буде також надруковане в найближчих числах „Свободи") наведено, м. і., також листування у справі консолідації на терені УККА. Підкресливши історичне значення для української громади на американському континенті тріюмфальної подорожі Верховного Архиепископа Кардинала Йосифа Сліпого, — успішну грошову збірку, — конференцію для Прав людини в Тегерані — передвиборчу активність, — видавничу діяльність УККА й різні інші його дії — доповідач ствердив, що минулий рік був роком успішним, який проте зобов'язує до дальшої посиленої праці.

Скарбник УККА д-р Ярослав Падох склав фінансове звідомлення, що його в друкованій формі теж роздано приявним. Д-р Я. Падох з'ясовував окремі позиції та коментував збіркову акцію на терені ЗСА взагалі і УККА зокрема. Прибутки УККА в 1968 р. становили 103,225.97 дол., видатки 99,162.59 дол., сальдо 4,062.88. Тому, що з попереднього року залишилось сальдо 16,843.53 дол., то сальдо на 31 грудня 1968 становило 20,906.41 дол., з чого 11.500 дол. переведено на фонд будови власного дому. Той фонд нараховує вже 14.420.50 дол. і доповідач закликав до розписання окремої збіркової акції на придбання дому УККА у Ню Йорку, що є пекучою потребою. Загалом сума обороту в мин. році винесла 123.406.40. Водночас д-р Я.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Український Ню Йорк готується до Роковин Т. Шевченка

Ню Йорк. — Метрополія Ню Йорку відзначить роковини генія й народного пророка Тараса Шевченка заходом Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій Великого Ню Ню Йорку — Метропольного Відділу УККА, разом із Науковим Товариством ім. Т. Шевченка. Програму вестиме Й. Гірняк. Головною точкою програми будуть рецитації антимосковських поем Кобзаря „Великий Льох" та „Невольник", у виконанні Студії Мистецького Слова під керівництвом п-і Лідії Крушельницької; хореографія в руках майстра балету п-і Роми Прийми - Богачевської, в супроводі оригінальної музики, яку написав композитор д-р Ігор Соневицький; мистецьке оформлення сцени і костюми скульпторки і малярки молодшого покоління п-і Слави Геруляк; за освітлення відповідає Ігор Шуган. Імпреза відбудеться в неділю 9 березня, в традиційній для українського глядача залі „Фешен Інституту" при 225 Захід 24 вулиця. Квитки не нумеровані, їх можна набувати в українських книгарнях і Домі „Самопомочі" та перед імпрезою в залі „Фешен Інституту". Цьогорічна імпреза повністю є у виконанні молоді.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Торонто. — 16 лютого в катедрі св. Володимира відбулась панахида із словом настоятеля собору о. Д. Фотія про Євгена Маланюка, як небуденного поета і мислителя та вірного сина Церкви. Тижневик „Гомін України" з 1 березня інформував також, що відбулось кілька радіопрограм, присвячених пам'яті Євгена Маланюка, які були передані через „Пісню України", в радіогодині під керівництвом Юрія Почекюка.

УКРАЇНЦІ НА СВЯТІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЛИТВИ

Ню Гейвен. (МЯ). — В дні 23 лютого ц. р. литовська громада в Ню Гейвені відзначила 51 річницю проголошення Незалежности Литви. На академії з тієї нагоди Український Конґресовий Комітет Америки, Відділ Ню Гейвен, репрезентували о. прелат Іван Стах, парох української католицької церкви в Ню Гейвені, голова Контрольної Комісії і д-р Михайло Сніґурович, голова Відділу з дружиною. Привіт від української громади в Ню Гейвені передав о. прелат І. Стах. По концерті відбулася гостина під час якої в товариській атмосфері порушено низку проблем, зв'язаних із спільною боротьбою проти московського імперіялізму.

МҐР СЛАВА СТЕЦЬКО ДОПОВІДАТИМЕ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЮЙОРКСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ню Йорк, — Мґр Слава Стецько виголосить в четвер 6 березня ц.р. доповідь на тему „Причини студентських розрухів у світі та націоналізм" на форумі Нюйоркського університетут, в Loeb Student Center, Вашинґтон Сквер. Ця доповідь, о год. 6-ій по пол., виголошена українською мовою, буде призначена для членів Нюйоркського Відділу Т-ва української студіюючої молоді (ТУСМ), а в год. 8-ій веч. буде повторена англійською мовою для не-українських студентів. Заповіджена доповідь викликала зацікавлення серед студентських кіл своєю найбільш актуальною тематикою, з якою мґр Слава Стецько, відома активна політична діячка, дуже добре знайома.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special-rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65$.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ніксон у Берліні і Москва

Перед своїм відлетом з Бонну до Західнього Берліну президент Ричард Ніксон застерігся, що він їде туди не для того, щоб насторожувати Східню Німеччину і провокувати Совєтський Союз, а для того, щоб заманіфестувати льояльність Америки супроти свого західньонімецького союзника. Ці слова сподобалися західнім німцям, але напевно не сподобалися Москві. Бо власне підкреслювання приязни американців з німцями найбільше дратує Кремль.

У „Листах із Москви", в ілюстрованому американському тижневику „Парейд", з 23 лютого ц. р. звернено увагу на те, що страх перед відродженням німецького імперіялізму і ненависть до німців охоплює не тільки Кремль, а все підсовєтське населення. І це, мовляв, не є вислідом державної комуністичної пропаганди чи виявом патологічної манії переслідування: під час другої світової війни згинуло в СССР 20 мільйонів людей, і німці поводилися з мирним населенням, з совєтськими полоненими та вивезеними на примусові роботи до Німеччини з крайньою жорстокістю. Тож не в „американському імперіялізмі", а у „відродженні нацизму" Москва добачає найбільшу загрозу безпосередньо — для себе.

Але ситуація склалась так парадоксально, що з-посеред усіх союзників Америки найльояльнішим і найпевнішим є саме вчорашній ворог — Німецька Федеративна Республіка. І коли де Ґолль, віддячуючись Америці за двократне врятування Франції від заглади в першій половині цього сторіччя, усунув з її території американські військові бази, а Британія втратила свою великодержавну потугу і вирéклася своєї імперіяльної ролі, то ще більшого значення набрала для Америки Західня Німеччина. Тому заяви Ніксона, щоб розвіяти страх німецьких лідерів, що Вашингтон готов „продати" інтереси Західньої Німеччини задля „зговорення" з Москвою, — ті заяви були логічними з уваги на важливість Зах. Німеччини для ЗСА.

Найскладніша проблема американсько - совєтських відносин і всієї ситуації в Европі — переконати Москву, що Німеччина стала „іншою" і що не повторяться роки 1914 і 1941-ий. Ніксон запевнив канцлера Курта Георга Кізінґера, що ЗСА невідхильно підтримують право німецького народу на об'єднання. Але здійснити об'єднання Німеччини трудно не тільки тому, що цього не хоче Москва, а й тому, що не хочуть цього всі ті нинішні союзники Бонну з НАТО, які на власній шкурі переконалися, що значить сильна Німеччина: Франція, Британія, Бельгія, Голляндія, Данія, Норвегія . . . Всі вони потребують західньонімецького союзника проти совєтської загрози, але водночас не хочуть такої сильної Німеччини, яка стала б для них загрозою. І тому всі вони мовчки погоджуються на поділ Німеччини.

Очевидно, що це цілком ненормальна ситуація, коли признається — не в теорії, а у практиці — право самовизначення азійсько - африканським народам і племенам, а не признається його 80-мільйоновому німецькому народові, якому приписується вину, що він породив Гітлера, а не приписується заслуги, що породив Гете. Факт, що через 24 роки після закінчення другої світової війни все ще не відбулось мирової конференції, а тільки продиктовано німцям у Потсдамі капітуляційні умови із створенням спершу 4-ох окупаційних зон, а згодом „двох Німеччин", — факт існування Західнього Берліну, оточеного 110-милевою комуністичною смугою, — факт існування берлінського „муру ганьби" — все це такі дивогляди, які не всилі довго вдержатись. Розуміють це у Бонні, Вашинґтоні й у Москві. І всі дивляться на цей ненормальний стан, як на провізорію, яка залишається тільки тому, що дуже трудно всім погодитися, як з тією провізорією покінчити.

Надзвичайно тяжко знайти відповідь на питання: як перевести об'єднання Німеччини, водночас виключивши потенціяльну можливість такого росту її мілітарно - політичної і економічної сили, щоб вона знову не напала на своїх сусідів? Нема сумніву, що задля об'єднання Західня Німеччина, чи пак уже об'єднана Німеччина, визнала б польський кордон на Одрі - Ніссі і погодилась на теперішній територіяльно - політичний статус в Европі. Але для Москви було б замало навіть, коли б об'єднана Німеччина проголосила свою „невтральність" і виступила з НАТО, що було б рівнозначне з ліквідацією того західнього військово - політичного бльоку. Єдиною передумовою Москви, на якій вона може дозволити об'єднання Німеччини, це створення „коаліційного" німецького уряду, як його створено, наприклад, у Люблині для Польщі, або — просто заведення в об'єднаній Німеччині комуністичного, підпорядкованого Москві устрою.

Але це знову таки зависока ціна і для Бонну і для Вашинґтону. І напевно навіть де Ґолль такої розв'язки не хотів би . . .

В. Ткач

ЧЕРГОВА „ПРОБА СИЛ" У БЕРЛІНІ

Мюнхен. — В Західньому Берліні 5 березня ц. р. мають відбутися „федеральні збори" для вибору президента Федеративної Німецької Республіки. Хоч вибори президента вже тричі перед тим відбувалися власне в Берліні, цим разом влада Східньої Німеччини й уряд СССР зчинили цілу кампанію протестів і погроз, відмовляючи права Західній Німеччині вибирати свого президента на території Берліну.

Треба ствердити, що серед політично - урядових кіл Західньої Німеччини було помітне вагання, чи й цим разом, з уваги на напружену ситуацію після окупації Чехо - Словаччини, визначати Берлін за місце відбуття федеральних зборів. Збоку Східньої Німеччини та СССР, ще перед прийняттям у цій справі остаточного рішення, відзивались голоси перестороги. Але після довгих закулісних нарад та консультації трьох західніх держав - ґарантів свобідного статусу Берліну (ЗСА, Британії і Франції, при чому збоку цієї останньої нібито були висловлені деякі застереження) вирішено, що саме в цей момент не належить піддаватися залякуванням Москви і робити такий крок, який міг би бути інтерпретований, як свого роду визнання за Москвою спеціяльних прав на Західній Берлін.

Берлін у цілому користається з спеціяльного статусу і поділений на 4 зони: американську, а н г л і йську, французьку й совєтську. Теоретично жадна з тих зон не мала б перебувати у спеціяльному зв'язку з одного боку із Західньою, а з другого — із Східньою Німеччиною. Але комуністична частина Німеччини давно зламала цей статус, фактично включивши до своєї території совєтську зону Берліну. Три інші зони становлять собою Західній Берлін, який не межує безпосередньо з територією Західньої Німеччини. Ця частина Берліну, зв'язана економічно й політично з Німецькою Федеративною Республікою, управляється своїм сенатом і т. зв. „урядуючим бурґомістром". Вільний доступ до Західнього Берліну залізницею, автошляхами і повітряними коридорами ґарантують згадані вище три західні держави. Вони ж, утримуючи на території Західнього Берліну свої залоги, дбають про збереження за ним характеру вільного міста. Протягом останніх понад 20-ти років Західній Берлін був символом свободи і форпостом західньодемократичного світу на Сході.

Чи має право Західня Німеччина вибирати свого президента в Берліні? Безумовно — так. Бо, поминаючи всякі скомпліковані правні моменти, вирішальний голос мусять мати в цій справі насамперед самі мешканці Західнього Берліну, якщо вони є вільними громадянами і користуються демократичним правом вільно вирішувати свої справи. А це ж власне вони, наполегливо підкреслюючи своє пов'язання з Західньою Німеччиною, бажали, щоб федеральні збори відбулись у мурах їх міста.

Окремий статус Західнього Берліну був завжди сіллю в оці Москви та її ставленців у совєтській зоні Німеччини. Спроби ізолювати Берлін від Західньої Німеччини і взагалі від Заходу датуються не від сьогодні. Ще в 1948 році голосною була справа бльокади Берліну, що її переборено т. зв. повітряним мостом. Берлін, як „місто свободи", не тільки б'є по престижеві Москви, але й являє собою реальну перешкоду для остаточного встановлення геґемонії Москви в середньосхідній Европі. Щоб зліквідувати це вогнище свободи, Москва в и с у ває плян перетворення Берліну в зневтралізоване „вільне місто", що мало б фактично характер третьої німецької держави — побіч Західньої і Східньої Німеччини. Ясна річ, що після виведення у такому випадкові з Берліну залог західніх держав він дістався б дуже скоро до „сфери впливів" СССР.

Тепер Москва використовує нагоду виборів нового президента Західньої Німеччини, щоб відновити масивну атаку на Західню Німеччину. Преса комуністичної Німеччини і СССР говорить про „тяжку провокацію західньонімецьких реваншистів". Вистосовано дипломатичні ноти не тільки до Бонну, але й до урядів ЗСА, Британії та Франції. Москва перестерігає проти „небезпечних наслідків", якщо федеральні збори відбудуться в Берліні.

В Східньому Берліні відбулася нарада військових представників держав Варшавського пакту з участю совєтського маршала Якубовського. Влада Східньої Німеччини заборонила проїзд до Берліну залізницею та автошляхами для членів федеральних зборів. Побоюються, що комуністи ставитимуть перешкоди перелетові літаків у повітряних коридорах і що під час федеральних зборів довкола Берліну відбудуться маневри совєтських і східньонімецьких військ.

В урядово - парляментарних колах Західньої Німеччини відчувається тверде рішення не піддаватися залякувальній кампанії Москви. Справді, відкликати попереднє рішення в справі місця федеральних зборів означало б тепер капітуляцію перед Москвою щодо Берліну взагалі.

Як виглядає, три західні держави також незгідні піддатися московським провокаціям. Британський прем'єр Вільсон, який прибув 12-го лютого на візиту до Бонну, виразно став у цій справі по боці західньонімецького уряду. 15-го лютого Вільсон цілий день провів у Західньому Берліні, вважаючи за потрібне саме в цей момент підтвердити в урочистій за...

(Продовження на стор. 4-ій)

Роман Рахманний

НЕЗАМІННЕ ПОЧУТТЯ ГІДНОСТИ

Коли якась установа проголошує збірку грошових пожертв на фонд її специфічних цілей, у багатьох людей озивається докірливе зідхання: „Ще одна збірка на ще одну суспільну установу!"

Оте зідхання може проявитися навіть у дуже розсудливих людей, бо жертвувати чимось не є природньою нормою, а готовість до жертвування вимагає сили волі, щоб перемогти цю слабкість.

Але й природнім явищем у кожному суспільстві є потреба взаємодопомоги. Навіть суспільства таких багатих країн, як ЗСА, Канада, Британія чи Західня Німеччина, користуються послугами суспільно - допомогових організацій і добровільними пожертвами своїх громадян на спільні цілі. А втім, навіть тоталітарні держави — колись нацистська Німеччина, а тепер Совєтський Союз і червоний Китай, не гребують допомогою окремого громадянина в здійснюванні суспільних і культурних, а зокрема військово - політичних проєктів. Державні позики та офіційно ведені збіркові кампанії на „повітряну оборону" або Червоний Хрест були і є повсякденним явищем навіть у державах, які нібито розв'язали всі питання своєї економіки.

Значить, жадна державна система не може обминути цього важливого чинника, що ним є людина — окремий громадянин з його скромним приватним капіталом і з серцем, чутливим на потреби свого ближнього чи свого суспільства в цілому.

Тому збіркова кампанія на будь - яку поважну українську, релігійну, національно-патріотичну чи н а у к ову ціль не є ознакою т. зв. української мізерії чи „традиційного жебрацтва", як це звикли говорити саркастично ті особи, душевні очі яких закриті на вид потреб їхнього оточення так само щільно, як і їхні туго набиті банкнотами гаманці. Українське суспільство з цього погляду не відрізняється від інших суспільств.

Але воно відрізняється від них пекучішими потребами, що їх ніяк не заспокоїти без допомоги окремих жертвенних людей. Маю на мислі українське суспільство в країнах нашого поселення на Заході. З власної волі переважна більшість із нас обрала собі ці країни за місце свого поселення і — щасливим випадком долі — живе у вільних умовах та в добробуті. Отже, маємо можливості робити корисне діло в ділянці національній і релігійній у дещо більшому обсязі, ніж наші брати в Україні.

Серед нас є люди (згадаємо тут лише один тип наших людей), які самовіддано працюють над здійсненням збірних проєктів видавничого характеру. Як наукові працівники вони своєю працею в цілому або частково, в додатку до своїх щоденних зайнять, намагаються заповнити прогалини в українській науці про Україну, силкуються віддати своєму народові те, що — в моральному й матеріяльному сенсі — взяли від нього. Звичайно, їм не вистачає ні часу ні можливостей здобувати фонди на видання тих праць, що самі по собі вимагають кропіткої та довготривалої роботи, нерідко в тяжких життьових умовах.

Пересічний українець у Канаді та в інших країнах Заходу може доповнити їхні зусилля своєю матеріяльною пожертвою на опублікування їхніх праць чи даного збірного проєкту, а далі — шляхом купівлі цих публікацій.

Одним із таких збірних проєктів, що наближається до свого завершення, є Енциклопедія Українознавства. Нашим читачам відомо, що вже видано статтейну енциклопедію українознавства в трьох томах, видано англомовну редакцію в одному томі, а другий її том уже в підготові. Видано також чотири томи гаслової енциклопедії. Все це здійснено найбільшою мірою завдяки ентузіястам української культури і захисникам української національної ідентичности: завдяки ентузіястам науковцям, ентузіястам збирачам — особам і установам та ентузіястам жертводавцям — збірним і особистим.

Жадна державна влада не спрямовує на ту ціль будьяких грошових фондів. Ледве чи можна говорити про якісь дотації багатих фінансових корпорацій, як це буває з подібними виданнями у канадійському чи американському суспільстві. І все таки українське суспільство — таке, яке воно є: еміґрантське, поселенче й самодопомогове — вже спромоглося зробити велике діло, а саме зробити те, чого не могла була зробити „Українська Радянська Соціялістична Республіка" за 40 років свого існування. А вона в економічному відношенні друга наймогутніша р е с публіка Совєтського Союзу! Тим часом треба було аж еміґрантів, поселенців і їхніх нащадків, щоб спонукати совєтських державних керівників видати дозвіл українським ученим на опрацювання і друк їхньої енциклопедії, яку українські вчені плянували вже давно.

Але було б помилково арґументувати потребу видання Енциклопедії Українознавства лише потребою спростувати численні викривлення наукової правди з тій совєтській енциклопедії. Бо справжньої української енциклопедії потребуємо ми всі самі такою мірою, як потребує її „чиста наука". Енциклопедія Українознавства вже є і буде важливим речником нас самих і українського народу перед чужоземним світом. Але водночас самі заходи довкола того видання і його результати мають і матимуть значення для кожного з нас особисто.

Підтримуючи своєю пожертвою цей збірний український науковий проєкт,

(Закінчення на стор. 4-ій)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ВИЗНАЧЕННЯ СПАДКОВОСТИ

Як у всіх біологічних науках, так і в медицині, вважається, що закони спадковости мають великий, а часами рішальний вплив на розвиток людини, її здоров'я, фізичний і умовий рівень. До спадкових недуг, наприклад, належить нахил до високого тиснення крови, артеріосклероз, деякі форми артритів, умові недостачі на базі різних недуг центральної нервової системи і т. д.

Ґенетика, що є наукою про спадковість, уже давно визначила, що носіями спадкових рис є т. зв. ґени — складові частинки хромозомів клітин усякого організму. Хоч самі ґени є такими малими частинками, що їх важко докладніше вивчити, будова окремих хромозомів дає чимало інформацій про спадкові властивості. Досліджуючи хромозоми, можна з більшою чи меншою певністю визначати, які риси перейняла людина від своїх батьків або й дальших предків. Також іноді можна передбачити можливість передачі певних рис майбутнім поколінням.

Останніми часами ґенетики визначають спадкові риси навіть перед народженням дитини. Для цього вони беруть з родильних оболонок ще не народженої дитини краплини рідини і досліджують хромозоми її клітин. Такі студії переводять, зокрема, у вагітних жінок, які самі або їхні чоловіки мають спадкові ненормальності. Модерними методами ґенетики можуть не лише встановити стать ще не народженої дитини, але й встановити, чи буде вона нормальною, чи матиме патологічні явища, що їх одержала від одного з батьків або з дальших поколінь.

Ґенетичний центр при Нордвестерн університеті в Чикаґо переводить такі студії, як родинну ґенетичну консультацію, доволі широко, досліджуючи клітини перед і під час вагітности. Коли подружжя має з якобудь сторони спадкові недуги, тоді, способом студій клітин із слизових оболонок, можна встановити, в якому відсоткові є можливим, що дитина з такого подружжя буде повністю здорова або матиме важку недугу чи вроджену ненормальність.

Наприкінці січня на симпозіюмі ґенетиків у Ню Йорку доповідав про ці проблеми д-р Г. Л. Надлер, ілюструючи багатий матеріял з цієї ділянки, зібраний чикаґським центором ґенетики. Ці наради привернули до себе увагу різних медичних об'єднань, які працюють над проблемами народження ненормальних дітей і можливостей збереження родин, що в попередніх поколіннях мали дітей з фізичними або умовими недостачами.

За останніх двадцять років у ЗСА число ґенетичних осередків для консультації потребуючим родинам зросло з 20 до 157.

ІНФАРКТИ ЛЕГЕНЬ

Так, як судину серця або мозку може замкнути згусток крови і тим вразити якусь частину органу, так і в артерії легені такий згусток крови може вразити її частину, що часом приводить до наглої смерти. Такі факти були відомими вже давно, але, як виявляється, цю недугу недоцінювали.

Звичайно лікарі виявляли згусток крови в легені з помічччю рентґену, а також з історії хвороби пацієнта та обслідування його. На рентґенівському знімку, як правило, виявлялось затемнення частини легень, а історія хвороби реєструвала раптовий біль у грудях з великою трудністю в диханні. Звичайно така людина мала згустки крови в жилках на ногах, іноді в інших частинах тіла після операцій, часами внаслідок запальних процесів. Такий згусток крови мандрував до серця, яке згодом „пересилало" його в легені. Так приходило до замкнення легеневої артерії, внаслідок чого частина легень в тому місці „запльомбовувалась", ставала недіючою, що в свою чергу спричиняло великі ускладнення. Це явище називаємо інфарктом.

Одначе, цілий ряд випадків з болями в грудях, сильною задухою або й великими труднощами у диханні взагалі, що проявлялись раптово — неможливо було вияснити. Справа в тому, що часто пацієнт мав клясичні симптоми: біль у грудях аж до вмлівання, неспроможність дихання, упадок тиснення крови, високий пульс, нагле і велике ослаблення і т. д., навіть мав познаки згустків крови в жилках, але все ж таки рентґен нічого не виявляв. Тому іноді доводилось лікувати пацієнта лише на базі самої історії, не маючи певности, що це — згусток крови у легенях. Зрештою, важко було визначити інтенсивність і час лікування, бо треба було базуватись виключно на симптомах.

Новий метод встановлення діягнози, а також інтенсивности лікування застосовують останніми часами, вводячи нові способи пересвітлювання легень. Якщо є підозра, що людина може мати в легенях згусток крови, і якщо на рентґенівській знімці немає затемнення, впорскують людині в кров радіоактивний ізотоп, а згодом спеціяльним апаратом докладно обслідують кожну, навіть найменшу частину легень. Це з незаперечністю виявляє, чи пацієнт має згусток, а також чи є їх більше, чи вони малі або великі і т. д. Тоді визначається спосід лікування — хірургічний чи консервативний, а також встановлюється час лікування. Цей новий метод вже врятував життя десяткам тисяч людей.

Л. М.

О. КОБЕЦЬ

(2)

Разом з іншими полоненими вояками царської армії, О. Кобця відставлено до м. Стрия, до збірного пункту, а звідтам до табору полонених біля Дебречина на Мадярщині. Умови в таборі були страшні. Голод, холод, нестерпні умови життя, брак хоч би примітивних санітарних умовин — стелили дорогу всяким пошестям і смерті. Вистачить згадати, що вже першого тижня померло там біля трьох тисяч осіб. Методи Центральних Держав, як бачимо, мало чим різнилися від методів пізнішої гітлерівської Німеччини. З Дебричина перевезено полонених до Естергому, з Естергому до Гаймашкеру. На новому місці по якомусь часі дозволено полоненим листуватися з рідними на батьківщині. Весною 1916 року деяких відправили на сільсько - господарські роботи. До них потрапив і О. Кобець. Дістався він тоді до села Дуначебу, на сербсько-мадярському пограниччі. Приділено його на працю на господарство громадського секретаря цього ж села німця Йозефа Деннерта. Після таборових злиднів життя полонених на селі було, можна сказати, добрим.

На другому тижні свого перебування в Дуначебу О. Кобець одержав несподівано посилку з Відня від Союзу Визволення України. Був це пакет з літературою. Був там „Вісник СВУ", львівські часописи „Діло" й „Громадський голос". Радості полоненого не було кінця . . . Але звідки — думалося О. Кобцеві — знайшлася у Відні адреса нікому в світі невідомого хлопця з Канева, полоненого ч. 6987 із гаймашкерського табору?! Ця таємниця виснилася трохи пізніше. Союз Визволення України мав зв'язок з українцями, які працювали у відділі поштової цензури. Завданням цих людей було виловлювати на підставі змісту листів свідоміший національний елемент. А що Кобець писав листи по-українському, то це й було причиною, що його адреса була передана Союзові Визволення України. Цей факт мав ще дальші наслідки. Одного разу до Дуначебу приїхав спеціяльний кур'єр від міністерства в і й с ь к о в и х справ, щоб забрати Кобця до Відня. Справа була в тому, що на терені Австрії і Німеччини творилися окремі табори для полонених української національности. В Австрії був такий табір у Фрайштадті коло Лінцу. Туди й перевезено О. Кобця. Цей табір начислював біля 20.000 душ. Правда, не всі полонені жили в самому таборі. Деякі находилися на роботах поза табором, але до табору були приписані. Життя в таборі було зорганізоване на взір самоуправної громади. Були там потворені також і різного роду установи, був таборовий театр, видавалась таборова газета „Розвага", відбувались доповіді, регулярні шкільні курси. На таких курсах доповнював свою освіту й О. Кобець. Особливо багато скористав на лекціях проф. Степана Смаль-Стоцького, який викладав українську літературу. Найглибше запали в душу Кобцеві пояснення проф. Смаль-Стоцьким творів Шевченка. „Такого розуміння Шевченка і такої інтерпретації Шевченкових творів я не зустрічав згодом ні в кого" — говорив Кобець.

Словом — в таборі кипіло життя. У вир цього життя кинувся і О. Кобець. Сліди його праці видно було в газеті „Розвага", в таборовому театрі. Писав він також матеріяли для всяких літературних вечорів тощо. Пам'ятав і про „Вісник Союзу Визволення України" у Відні, куди надсилав свої поетичні твори. З написаних тоді творів слід згадати в першу чергу драматичний етюд „В Тарасову ніч", який був поставлений з великим успіхом таборовим театром. Вірші того часу, — розкинені по сторінках „Розваги" й „Вісника СВУ", — початково відбили в собі особисті переживання автора — тугу за рідним краєм, прикрості полону тощо. Але згодом наснажуються вони бойовим, національним духом. Найкращим зразком тієї патріотичної творчости Кобця є вірш „Від синього Дону до сивих Карпат", який згодом був покладений Михайлом Гайворонським на ноти і став популярною піснею української молоді. Написані в тому часі вірші вийшли пізніше окремим виданням під назвою „Під чужим небом".

В 1917 році, коли в Україні створилася вже Українська Центральна Рада, прийшла одного дня до табору листівка від представництва У.Ц.Р. в Стокгольмі такого змісту: „Національній українській революції потрібні культурні сили. Шліть людей і людей." Листівка прийшла через СВУ. З Фрайштадтського табору виряджено тоді 17 людей, між ними й О. Кобця. В тому часі австрійський і російський уряди обмінювалися полоненими - інвалідами. До транспорту таких інвалідів включено і цих 17-ох українських патріотів. І так з інвалідами Кобець прибув через Швецію і Фінляндію до Петербурґу. Однак виявилось, що російські власті були поінформовані про те, що між інвалідами находяться небажані українські „сепаратисти". Ці інформації подав, на жаль, один таки із тієї сімнадцятки. В Петербурґу придержано усіх цих українських патріотів, заарештовано і поставлено під суд, приписуючи їм державну зраду. Судовому процесові, чи радше його завершенню стало на перешкоді замішання в Петербурзі, яке спричинилося внаслідок спроби державного перевороту Корнілова. Тоді-то українському представникові в Петербурзі Стебницькому вдалося визволити всіх арештованих. Так вони дісталися на Україну. О. Кобець вернувся до рідного Канева.

Час військової служби, перебування на фронті і в полоні О. Кобець прекрасно описав в автобіографічному нарисі „Записки полоненого". Цей твір О. Кобцеві вдалося видати друком 1931 року, як чужу знайдену річ.

(Закінчення буде)

20 тисяч українців відбудували Ташкент, зруйнований землетрусом

Київ. — Як за Петра І брали українців на канальські роботи в Петербурґ, так тепер Москва посилає в місця прориву українську робочу силу. За свідченням „Радянської України" з 20 лютого, 20 000 українців, переважно б у ді вельників, були вислані ще в 1966 р. в Узбекистан, для відбудови знищеного землетрусом Ташкенту — столиці Узбецької ССР. 20 тисяч українських фахівців за роки напруженої праці відбудували Ташкент, здвигнувши високі доми по 9 поверхів. Газета інформувала: „Будівельники Києва, Дніпропетровська, Одеси, Львова та інших міст Радянської України — всього 20 тисяч чоловік — приїхали в Ташкент відразу ж після пам'ятного землетрусу. Минула тисяча днів напруженої праці. За цей період часу вмілими руками українських братів у подарунок Ташкенту зведено 164 тисячі квадратних метрів добре впорядкованої житлової площі, в тому числі 37 тисяч — у 9-поверхових будинках. Унікальна школа на 2600 учнів, два дитячих садки по 280 місць кожний, магазин, пошта, кафе та інші об'єкти. Понад взяте завдання будівельники України звели в Ташкенті житловий будинок площею в 3800 квадратних метрів". Можна зрозуміти вдячність узбеків українцям - будівельникам, але чому в азійській Узбецькій ССР немає своїх фахівців і чому їх беруть саме з України, де житлова проблема найбільш пекуча в усьому „СССР".

СПІЛЬНИЙ ЗАКЛИК УВУ ТА ЦЕСУС-у В СПРАВІ З'ЇЗДУ В МЮНХЕНІ

Професура Українського Вільного Університету й українська університетська молодь, згуртована в Центральному Союзі Українського Студенства, стоять перед черговим спільним виявом діяльности: вони бажають у дружній співпраці підготовити до відзначення Золотих Ювілеїв своїх установ, користаючи із запляновaного на початку липня З'їзду ЦЕСУС-у, який — для найкращої інтеграції нашого студентства у всій діяспорі — має відбутися в Европі.

Тісний зв'язок українського студентства із професурою належить до найкращих наших традицій, і він корінниться у спільній боротьбі за Українське Високе Шкільництво, яка позначилася такими трагічними — а одночасно світлими — етапами, як сецесія із львівського університету, кривава жертва А. Коцка й арешт та суд 101 студента, українські таємні школи у Львові, тощо.

Здійснення наших мрій — заснования Українського Вільного Університету в 1921 р. у Відні, а зокрема перенесення його 1922 р. до Праги — спричинилося до затіснення того зв'язку, тим більше що майже в тому самому часі й у тому самому місці українське студентство покликує до життя свою централю — ЦЕСУС (Прага, 1922 р.).

Коли УВУ постав у час тотального заперечення свободи думки в Україні, і автоматично стався для української спільноти символом свободи наукового досліду, тоді одночасно молодші товариші з ЦЕСУС-у своїми вдалими виступами на міжнародному форумі боролися за визнання прав на свободу людини й народу. В той спосіб обидві установи вписувалися золотими літерами в історію наших визвольних змагань у час найважчої доби Батьківщини, поділеної кордонами між чотирьох займанців. Низка провідних діячів ЦЕСУС-у формувалася в УВУ, із рядів ЦЕСУС-у виходили майбутні професори УВУ, які продовжували працю над розбудовою української культури.

І ось, напередодні 50-ліття той зв'язок поглиблюється, як одночасно саме на порозі 50-ліття паралельно інтенсифікується праця УВУ й ЦЕСУС-у: коли ЦЕСУС відновив свою діяльність на свому Конгресі в часі СКВУ — у листопаді 1967 р., тоді УВУ модернізується в 1968 та 1969 р., щоб могти знову відповісти потребам хвилини й дати українському студенству відповідне знання й духову формацію. І оце обидві установи готовляться до спільного планування, щоб заздалегідь витворити відповідну атмосферу ювілейних святкувань, які то ювілеї мають бути відзначені не промовами й академіями, але посиленою працею. І саме тому ЦЕСУС вибрав на місце свойого Конгресу місце постійного осідку УВУ — Мюнхен, щоб була можлива зустріч професорів та студентів.

З'їзд ЦЕСУС-у розпічнеться 1-го липня, тоб то точно в роковини смерти А. Коцка (1910), і на ньому будуть — поруч із ділово-адміністративними справами — порушені також світоглядові проблеми, які ворушать сьогодні молоде покоління. У продовженні З'їзду відбудеться тритижневий Високошкільний Літній Курс Українознавства, який має спричинитися до наукового поглиблення й угрунтовання поставлених проблем, ВЛКУ, до якого ініціятиву дав первісно ЦЕСУС, перенимаючи на себе 1952 технічну ая його організацію, й прохаючи УВУ запевнити науково-змістову частину.

Український Вільний Університет зібрав за 17 минулих років чималий досвід в улаштовуванні курсів, і тепер — відповідно до спеціяльного значення цьогорічного курсу — підготовляє незвичайно дбайливо праграму, щоб одночасно запевнити замкнену цілість курсу, і дати якнайбільше актуальну і різномаїтну тематику, добираючи при тому якнайбільшу кількість викладачів та прелеґентів, також з-поза гурта постійних членів свого збору.

Плянований З'їзд — це буде зустріч кількох ґенерацій, а одночасно зустріч поважнішого числа студентів із різних місць поселення у діяспорі, і вже тепер повинно статися заохотою до масової участи в ньому, щоб численні учасники зуміли поставити дороговкази на найближчі роки нашої праці. Організатори плянують, щоб перебування у Мюнхені нашій молоді зробити не тільки якнайбільше корисним, але й якнайбільше приємним, щоб вона виїхала із Мюнхену не тільки із збагаченим знанням, але й з найкращими спогадами, з тим гарним настроєм, який згодом поривас до чину й постійної праці.

З цієї зустрічі буде мати незаперечно користь УВУ і ЦЕСУС і ціла наша спільнота.

Ця зустріч здинамізує наново діяльність наших установ, за якими вже близько 50 літ праці поза кордонами Батьківщини, для якої ми повинні працювати до останнього віддиху.

Мюнхен-Ню Йорк 8 лютого 1968 року.

Проф. д-р Володимир Янів
Ректор УВУ
Почесний член ЦЕСУС-у
д-р Богдан Футей
Президент ЦЕСУС-у

КОМУНІКАТ ЦЕСУС-у

8 лютого, 1969 р. відбулося засідання Управи ЦЕСУС-у із студентами зацікавленими Світовою Конференцією Зустріччю Українського Студенства влітї 1969 р. в Мюнхені. На засіданнях рішено:

1. Світова Конференція-Зустріч Українського Студентства відбудеться згідно із рішенням управи ЦЕСУС-у від 1-го до 4-го липня 1969 року в приміщеннях Українського Вільного Університету.

2. Поїздку організує СУСТА з технічною поміччю Студентської Громади Ню Йорк.

Подорож буде восьми і чотиритижнева.

а) Від'їзд студентів на восьми тижневу подорож в неділю 22 червня, 1969 р. з Ню Йорку до Лондону. Приїзд 26 серпня з Лондону до Ню Йорку;

б) Від'їзд студентів на чотиритижневу подорож в неділю 29 червня, 1969 р. з Ню Йорку до Мюнхену. Приїзд 26 липня з Лондону до Ню Йорку.

3. Після З'їзду заплянoвані Високошкільні Літні Курси Українознавства при Українському Вільному Університеті. Тритижневі курси відбудуться від 7-го до 25-го липня. Хоч курси є на добровільній базі для учасників З'їзду, Управа ЦЕСУС-у гаряче їх рекомендує.

4. В програмі побуту в Европі:

а) Подорож до Риму, авдієнції та відвідини Його Блаженства Кардинала Йосипа Сліпого.

б) Відвідини Руського Керестуру в Югославії;

в) Відвідини українських громад.

5. Всіх студентів, які дотепер ще не зголосили своєї участи в подорожі, прошу зробити це негайно до централі СУСТА на адресу УСГ в Ню Йорку:

SUSTA Flight, Ukrainian National Home, 140-142 2nd Ave., New York, N.Y. 10003.

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ЗАКЛИК ДО ВСІХ СИНІВ І ДОЧОК СЛАВНОЇ БІБРЕЦЬКОЇ ЗЕМЛІ!

Дня 9-го березня, о год. 2-ій по полудні в залі Т-ва „Дністер" при 119 Евню „А" в Ню Йорку відбудуться збори всіх бібречан, які живуть в Ню Йорку та околиці. На цих зборах буде закладений Комітет Видання Спогадів про славну Бібрецьку Землю. Проситься бібречан про численну участь.

За Ініціятивний Комітет
сотн. ПЕТРО ПРУДИУС

ОЖ ОЧСУ, ООЧСУ — НЮАРК-ІРВІНГТОН та ОКОЛИЦЯ

запрошують все Українське Громадянство

на ДОПОВІДЬ

п. мґр. СЛАВИ СТЕЦЬКО

на тему

„УКРАЇНСЬКА СПРАВА НА МІЖНАРОДНІХ КОНФЕРЕНЦІЯХ"

Доповідь відбудеться

в неділю, 9-го березня 1969 року

о год. 7-ій веч.

в залі УНДому, 140 Prospect Ave., Irvington, N.J.

З НАГОДИ 25-РІЧЧЯ ЗАСНОВАННЯ АБН

АМЕРИКАНСЬКІ ПРИХИЛЬНИКИ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛЬОКУ НАРОДІВ „ПАБНА"

запрошують Українське Громадянство на

СВЯТОЧНЕ ПРИЙНЯТТЯ

яке відбудеться

в суботу, 8-го березня 1969 року

о год. 7:30 веч.
EAST BALLROOM, HOTEL COMMODORE
42 вул. і Lexington Ave., New York, N.Y.

Промовлятимуть:
Дост. ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО, голова АБН,
конгресмен L. FARBSTEIN та інші.

У програмі музичні виступи народів ПАБНА; від українців: Ансамбль Бандуристів ООЧСУ з Гемстеду та солістка Іра Біскуп.

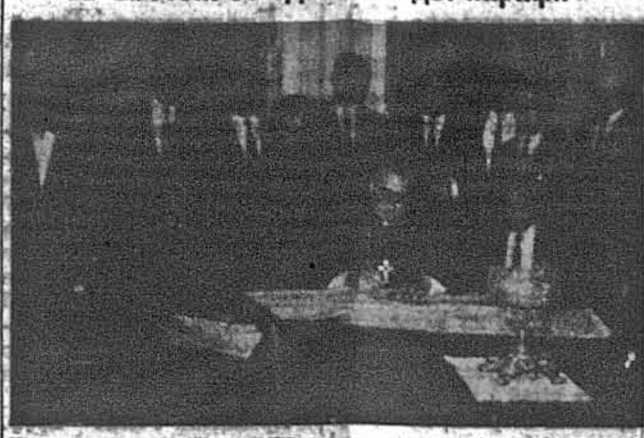
•

НЕДІЛЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ, год. 9-та ранку

КОНВЕНЦІЯ ПАБНА

В ЦЬОМУ Ж ГОТЕЛІ.

В Бостоні об'єдналися дві парафії

Преосвященний Йосиф Шмондюк підписує акт об'єднання двох бостонських парафій в одну спільну українську католицьку парафію Царя Христа. На фото, крім Владики і о. Чомка, стоять (зліва): І. Назар, І. Станчак, М. Возьний, адв. Анна Чопик, Н. Сухий, інж. С. Берегулька, С. Колосенко, М. Франківський, С. Сідлярчук, В. Гетьманський.

Стемфорд (С. Б.). — Дня 9-го листопада 1968 року Преосвященний Кир Йосиф Шмондюк прийняв представників дотеперішніх двох парохій з Бостону та одобрив їхнє договорення в справі об'єднання в одну спільну парохію.

На якийсь час перед приїздом нової еміграції в Бостоні була зорганізована українська католицька парохія Найсвятішого Серця Ісуса. Чисельно парохія була мала, мала лише 12 родин. Коли після останньої війни до Бостону прибувало щораз більше наших людей, парохія збільшилася, але, одночасно витворилися непорозуміння і розбіжності, головно щодо церковного календаря.

І так створилася нова парохія під назвою св. Юра, котра притримувалася старого календаря. Придбано власну церкву, а тодішній Митрополит Константин призначив священика.

Парохія св. Юра проіснувала коло 10 років, тобто до 1964 року, коли стейтовий уряд перебрав церкву св. Юра в своє посідання, для потреб розбудови доріг. Тоді парохія св. Юра мусіла придбати власну церкву; парохія Найсвятішого Серця Ісуса не мала докінченої будови своєї церкви. Так минуло кілька років на роздумуваннях і нерішености.

Під кінець 1967 року до Бостону був призначений новий парох о. Степан Чомко. І за його почином справа об'єднання парохій почала робити добрий поступ. Отець Чомко поборював всі перешкоди і довів до повної однозгідности вірних обох парохій. Преосвященний Йосиф прийняв у Стемфорді представників обох парохій і затвердив акт об'єднання та побажав о. Чомкові і всім парохіянам дальших успіхів у праці.

Нова об'єднана парохія в Бостоні прийняла назву парохії Христа Царя і є формально і фактично парохією за старим (юліянським) календарем.

Домовлення про об'єднання введено в життя негайно, і вірні обох недавно окремих парохій, взяли масову участь у спільній Службі Божій. Добрі наслідки із створення одної української католицької парохії в Бостоні видно вже тепер. І то не лише на церковному, але також на громадському полі. Рівночасно з об'єднанням парохій об'єднано дотепер окремі дві парохіяльні школи українознавства.

В день Різдва Христового церква була переповнена вірними. Урочистість Різдвяної Літургії, котру відправляв парох о. Чомко, звеличав ще своєю асистою у відправі о. Роман Дикий з Манчестеру, Н. Н.

По закінченні відправи люди складали собі святочні побажання і видно було справжню радість із такого щасливого закінчення бостонського спору. Вияв доброї волі переміг всі труднощі.

ДУМАЙТЕ, ЧИТАЙТЕ...

С. Скляренко: Володимир (роман) $3.00; Юл. Мовчан: Що варто б знати (400 ст.) $4.10; П. Мирний: Повія (повість) $2.65; Ів. Манило: Пеани і кпини, Вайкар $1.00; Т. Осьмачка: Китиці часу $0.50; Є. Маланюк: Вибране $2.50; Д. Нитченко: Укр. правописний словник $2.15; П. Феденко: Несмертельна слава (істор. пов.) $1.75; Ф. Мелешко: Трьома шляхами $0.70; Б. Грінченко: Сонячний промінь (пов.) $1.50; „ВОЛОСОЖАР", чч. 1-8-9, березень, 1969 ілюстр. літерат. - мистецьк. журнал — річна передпл. 2 дол., на півроку 1 дол. Висилаємо тільки передплатникам. Замовляти: Mr. I. Manylo Box 472, Vineland, N.J. 08360 U.S.A.

Річні Загальні Збори 71-го Відділу СУА в Джерзі Сиτі, Н. Дж.

2-го лютого відбулись 12-ті Загальні Збори 71-го Відділу СУА в Пластовій Домівці при Українськім Народнім Домі. До Президії Зборів обрано на голову п. Оксану Щур (делеґатка з Окружної Ради) та п. Ірину Качмарську на секретарку.

Звіт з діяльности започаткувала діюча голова п-і Н. Кух. Членкині нашого Відділу працювали в ділянках: культурно-освітній, імпрезовій, організаційній та суспільної опіки. Треба признати, що напрямні, намічені попередніми Заг. Зборами, увінчались вповні успіхом. Найбільшим успіхом в звітовому році було приєднання 11 нових членок — чим усі радіємо. Тому подяка всім членкам за відданий труд в користь нашого Відділу.

Нову Управу обрано в складі: голова — Н. Кух, містоголова і поміч скарбничці — К. Коць, секретар — І. Качмарська, скарбник — Г. Гаврилюк, культ.-осв. і пресова реф. — Г. Вілик, імпрезова — Л. Бервецька, імпр. поміч — Р. Гавур, суспільна опіка — О. Вітер Н. Ковбаснюк і П. Шеремета. Гоподарські референтки — А. Карий, А. Одуляк, Д. Кравченюк. Вільні члени — С. Штомпіль, К. Салюк.

І. К.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Інж. ОСИПА СТОЙКЕВИЧА
складаю 10.00 долярів
на Український Університет у Римі.
Лев МАРКІВ з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Директора АНДРІЯ МУДРИКА
складаємо 25.00 долярів
на УСХС в Мюнхені.
Д-р Тома і Софія ВОРОБЕЦЬ

У Роковини Великого Кобзаря Тараса Шевченка

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ

ПІД ПРОВОДОМ КУЛЬТУРНО-ГРОМАДСЬКОГО КЛЮБУ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 50-ИХ РОКОВИН УКРАЇНСЬКОЇ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

в ДІТРОЙТІ

запрошує Українське Громадянство на

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-их РОКОВИН УКРАЇНСЬКОЇ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

що відбудуться:

Субота, 8-го березня 1969 року, поч. о год. 6:30 веч.

у РУМУНСЬКІЙ ЗАЛІ при 18405 West 9 Mile Rd.

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

У вокально-мистецькій програмі „МИСТЦІ ЮВІЛЯТАМ" беруть участь: Ганна Шерей, Оксана Бринь і Осип Гошуляк — солісти; Микола Понеділок і Е-КО — гумористи.

Відзначення Капелі ГРАМОТОЮ і нагородження ХРЕСТОМ СИМОНА ПЕТЛЮРИ Державним Центром УНР — Віцепрезидент УНР проф. Микола Степаненко. „В ГОРАХ УКРАЇНИ" (акустично) — в приявности бандуриста-віртуоза, Основоположника Капелі Василя Ємця.

•

Неділя, 9-го березня 1969 року, поч. о год. 2:30 по поп.

у ФОРД АВДИТОРІЇ при вул. Jefferson & Woodward, Detroit

КОНЦЕРТ

З УЧАСТЮ:

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка — мист. кер. Григорій Китастий
Капеля Бандуристок — мист. кер. Петро Потапенко
Ансамбль Бандуристів з Чикаґо — мист. кер. Анатолій Луппо
Студія Капелі — мист. кер. Микола Лісківський
Ансамбль Бандуристів з Торонта — мист. кер. Валентина Родак
Ансамбль Бандуристів з Виндзору — мист. кер. Евген Цюра
Ансамбль Української Православної Молоді — мист. кер. Петро Китастий

У фіналі виступить разом около 300 бандуристів.
Святочне Слово виголосить Улас Самчук.

УКРАЇНЦІ! МАСОВОЮ УЧАСТЮ ТА ДОСТОЙНО ВІДЗНАЧІМ ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ КАПЕЛІ!

ПРЕЗИДІЯ КОМІТЕТУ

Квитки у передпродажі у членів Комітету та в обох Кредитівках.

З великим сумом повідомляємо Членів Спілки Української Молоді Америки і цілу Сумівську Молодь у вільному світі та все Українське Громадянство, що в середу, 26-го лютого 1969 року несподівано відійшов від нас, померши на удар серця

бл. п. сотник МИКОЛА ФРИЗ-ВЕРНИГОРА

член Головної Управи СУМА, улюблений сумівською молоддю виховник і учитель Школи Українознавства в Йонкерсі, Н. Й., видатний політично-суспільний діяч на рідних землях, серед української спільноти на терені Німеччини, Франції і ЗСА, провідний член ОУН і старшина УПА.

Покійний народився 7-го грудня 1914 року в с. Заколоть, Дрогобицького повіту на Західно Українських Землях, гімназійну науку закінчив у Дрогобичі, теологічні студії в Перемишлі.

Під час 2-ої світової війни боровся в лавах ОУН-УПА проти німецьких і московських окупантів, в 1947 р. перейшов рейдуючим відділом УПА на Захід, де перебував в Німеччині, опісля у Франції. В 1967 р. прибув з родиною до ЗСА і поселився в Йонкерсі, Н. Й.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 1-го березня 1969 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й.

Хай чужа земля буде Йому легкою, а пам'ять про Нього серед нас вічною.

ГОЛОВНА УПРАВА СУМА

Ділимося з Членством Організації Оборони Чотирьох Свобід України і Об'єднання Жінок Чотирьох Свобід України та всім Українським Громадянством сумною вісткою про те, що в середу, 26-го лютого 1969 року помер несподівано на удар серця

бл. п. сотник МИКОЛА ФРИЗ-ВЕРНИГОРА

член Головної Управи ООЧСУ, член Головних Управ різних українських інституцій та установ, визначний довголітній суспільно-політичний діяч в Україні і на чужині, Німеччині, Франції і ЗСА, провідний член ОУН, старшина УПА, виховник сумівської молоді, проживши 54 роки.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 1-го березня 1969 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й.

•

ВШ. Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ і ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ

З болем серця ділимося сумною вісткою, що дня 23-го лютого 1969 року відійшла в Буенос Айрес на Вічний Супокій на 98-му році життя наша Найдорожча МАТИ і БАБУНЯ

бл. п. ІРИНА ДРОГОМИРЕЦЬКА

дружина бл. п. д-ра Степана Дрогомирецького

В глибокому смутку:

ГАЛЯ з ДРОГОМИРЕЦЬКИХ ФІЛЯР — дочка
ВОЛОДИМИР ФІЛЯР — зять
ОЛЕКСАНДЕР і РОМАН — внуки

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА буде відправлена 4-го березня 1969 року о год. 9-ій рано в церкві св. Юрія в Ню Йорку.

•

В пам'ять Померлої, складаємо 25.00 долярів на Українську Капличку у Люрді, Франція.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Тіточного Брата
сл. п. МАРІЯНА ПОПЕЛЯ
складають 50.00 долярів
на Українські Сироти в Німеччині:
Ольга і Стефан Стефановичі, Іванна Адріянович, Ярослава і Богдан Даниллевичі, Володимир і Ольга Адріянович.

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Невіджалуваної, Дорогої ДРУЖИНИ, МАТУСІ, БАБУНІ і СЕСТРИ

бл. п. Люби зі Щудлюків ДРЕБИЧ

відправляться

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

у вівторок, 11-го березня 1969 року

в слідуючих Церквах:

Св. ЮРІЯ, НЮ ЙОРК, 7-ма вул., год. 7:15 рано;
ПОКРОВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ, БРІДЖПОРТ, Конн., год. 8-ма рано;
в МОНАСТИРІ О.О. ВАСИЛІЯН, 3100 Вестон Роад, Онт., Канада, год. 8-ма рано.

Просимо Родину та Знайомих про участь в Богослуженнях та про Молитви за спокій Душі Покійної.

РОДИНА

ПОДЯКА

Дня 4-го січня 1969 р. упокоївся наш Найдорожчий Чоловік, Тато і Дідуньо

бл. п. ІВАН БАРНА

Горем прибита родина, складає щиру подяку всім Тим, що зложили пожертви на Служби Божі, квіти, на пресовий фонд „Жіночого Світу", на стрілецьку громаду, і на стипендійний фонд медичних сестер. Також щира подяка всім Тим, що відвідували Його в шпиталі під час довгої недуги, Членкам ОУК і Парафії і всім Приятелям за приготовання тризни. Щира подяка отцю Балабушові з Виндзору, що не жалів труду та виконував свою відправою Покійного Івана, відпроваджуючи Його тіло на Вічний Спочинок.

Нехай Господь Бог винагородить Вас всіх своїм милосердям.

ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

Бл. п. Софія Парфанович жертвувала 500 долярів на видавничий фонд нашим дітям

26 грудня 1968 р. відійшла у вічність лікарка, письменниця, видатна громадська діячка, дійсний член Об'єднання Працівників Дитячої Літератури та член його Контр. Комісії, бл. п. д-р Софія Парфанович .

З її численних творів особливо цінні для юного читача оповідання з життя дітей і звірят „У лісничівці" і „Такий він був" — повість, яка жде на свою появу чужими мовами. Ці її твори, поруч з іншими, зайняли в нашій дитячій літературі своє тривке й почесне місце.

Письменниця з особливою увагою ставилася до проблеми української дитячої літератури й її ролі в умовинах еміграції, на цю тему писала хвилюючі статті в нашій пресі, виступала з авторськими читаннями теж перед наймолодшою авдиторією-дітьми, здобуваючи їх прихильність і захоплення.

Свою турботу за розвиток і видання рідної літератури українським дітям і молоді виявила ще й в останніх хвилинах свого життя: своєю останньою волею призначила книжкий дар — суму 500 дол. на видавничий фонд ОПДЛ. Отак письменниця, обдарувавши українських дітей і молодь своїми цінними творами, пожертвувала ще й поважну суму на видання рідної книжки нашим дітям. Це хіба єдиний такий факт в історії нашої дитячої літератури і її фундаторів, і він промовляє до всіх нас мовою останнього заповіту письменниці — заповіту, який звучить дуже переконливо: Лицем до рідно дитячої літератури — зброї за душу української дитини!

Проєктують будівництво Дніпрогесу ч. 2

Київ. — Московська „Правда" з 25 лютого повідомила, що цього року розпочнеться споруджування, за рішенням на Сесії Верховної Ради СССР, „одної з найважливіших електричних будов у країні — Дніпрогесу-2". Пляни будови опрацьовано в Україні, кошторис будови затвердила згадана сесія у Москві. Дніпрогес-2 буде збудований на базі існуючої греблі Дніпрельстану та її великого водоймища, на лівому крилі греблі. Дніпрогес-2 буде потужніший, ніж існуючий тепер, даватиме 828 тис. кіловат енергії. „Правда" сповістила, що „молодь міста Запоріжжя іде в комсомольські організації з заявами про готовість працювати на будівництві Дніпрогесу-2, повторити легендарний подвиг Дніпрельстану". Дніпрельстан будували під наглядом німецьких та ін. інженерів з великим поспіхом, людськими жертвами та в умовах злиднів. Київська преса впродовж 1967-68 рр. багато разів писала про пересихання Дніпра в його нижчій від Дніпрельстану частині, посухи на півдні України та ерозію ґрунту, внаслідок чого вітри здіймають „пилові бурі".

НЕЗАМІННЕ ПОЧУТТЯ ГІДНОСТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

українець поза межами України здобуває для себе незмінне почуття душевного вдоволення: що його тяжко запрацьований гріш не буде змарнований на скороминущі речі і не піде з ним у могилу; що він є учасником великого суспільно - національного процесу переродження маси українських заробітчан і професіоналістів у активних войовників за досконаліше українське суспільство. І врешті, що він потрібний не лише своїй близькій кровній родині, але й широкій українській громаді в чужому світі та в Україні.

Цього вдоволення нічим не замінити, його не можна ніде придбати поза власним суспільством. Бо це — вдоволення з власного вкладу в нематеріяльні цінноші — на допомогу власній нації, яку буквально ввесь світ на різні лади закопує, ховає, придушує і асимілює, а та нація завдяки нашим дрібним і скромним зусиллям, немов те серце непідкореного Прометея, „оживає і сміється знову"!

Бувають різні оцінки таких збірних видавничих проєктів, як Енциклопедія Українознавства. Кожний з нас має право на власну думку. Однак, незалежно від того, що ви думаєте про Енциклопедію Українознавства, цей видавничий науковий проєкт заслуговує на вашу найщедрішу підтримку. Допомагаючи його здійснити і завершити, ви допомагаєте самі собі; допомагаєте зберегти гідним добре й чесне ім'я свого роду, а далі — зберегти людську гідність мільйонів таких же людей, як ви самі. Своїм вкладом ви не дозволяєте, щоб вас разом з ними проковтнула всеасимілююча стихія чужого світу — в Україні і на чужині.

ЧЕРГОВА „ПРОБА СИЛ" У БЕРЛІНІ

(Закінчення зі стор. 2-ій)

яві британську ґарантію для Західнього Берліну. 27 лютого перебував у Західньому Берліні президент ЗСА Ніксон, який потвердив зобов'язання Америки боронити свободу Берліну.

Звичайно, в обличчі погроз Москви в Західній Німеччині запанував нервовий настрій. Однак, і тут, і в столицях ЗСА, Британії та Франції, як твердить европейська преса, не думають, щоб Москва готова була викликати поважні ускладнення в цей момент. Але, з другого боку, Захід не може піти тепер на поступки Москві, бо це означало б для нього велику втрату престижу.

Виникає питання: для чого Москва зчинила такий галас довкола федеральних зборів у Берліні, якщо вона не має наміру під цю пору викликати поважну кризу — включно зі збройним — хай тільки льокальним конфліктом? Деякі обсерватори вважають, що Москва дуже подратована активністю держав НАТО після чехословацьких подій, зокрема деякими проявами більшого зацікавлення европейськими справами збоку ЗСА. Совєтська преса вважала за „провокацію" візиту президента Ніксона в Берліні. Тому Москві потрібна нагода для „проби сил", щоб мати уявлення, як реаґуватиме Захід на погрози, а то й деякі провокативні заходи (наприклад, маневри довкола Берліну) в зв'язку із порівнюючи маловажною справою місця виборів президента Німеччини. Якщо Захід „втратив би нерви" і пішов на поступки, то це осмілило б Москву до дальших агресивних дій.

Наколи це так, тоді сучасний войовничий тон СССР скінчиться, як і раніше, порожніми фразами, і життя увійде в нормальну колію. Однак, нинішня „проба сил" свідчить також про те, що Москва тримає, так би мовити, в резерві справу Берліну і цілої Західньої Німеччини, щоб створювати за її посередництвом стан напруження поміж Заходом і Сходом, а може, щоб і викликати колись, у догідний для себе момент, поважну кризу.

Пропозиція совєтського амбасадора в Бонні Семьона Царапкіна компромісово пополадити кризу довкола президентських виборів у Берліні вказує на нехіть кремлівської верхівки загострювати ситуацію саме тоді, коли Ніксон погодився на переговори з Москвою.

Екзекутива і Рада Директорів УККА...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

Падох предклав для прийняття Раді Директорів прелімінар нового бюджету, який передбачає 110.000 долярів в прибутках та 91.000 в розходах, плюс 10.000 на фонд будови дому і 8.340 на резерву. Рада Директорів прийняла запропонований бюджет на 1969 рік та одобрила рекомендації щодо кількох окремих збірок на різні спеціяльні дії УККА.

Президент УККА проф. д-р Лев Добрянський виголосив доповідь про діяльність УККА на зовнішньому відтинку у пов'язанні з загальною політичною ситуацією. Він звернув м. ін. увагу, що совєтська інвазія до Чехо-Словаччини піднесла престиж УККА в очах американського політичного світу, бо УККА завжди твердив про незмінність совєтського імперіялізму. Д-р Матвій Стахів доповідав про внутрішні справи. Він вказав на політичні успіхи і невдачі УККА в минулому році. Українське громадянство висловило своїми даткамя на УККА довір'я до нього.Взагалі американсько-українська громада виявила півтори останнього року велетенську жертвенність, що — врахувавши жертви на Католицький університет і церкву св. Софії у Римі, Катедру Українознавства в Гарвардському університеті, Світовий Конґрес Вільних Українців та всі інші цілі дійшла до круглої суми двох мільйонів дол. Проте доповідач погоджується з д-ром Падохом, що 8.000 платників Національного податку — це прикро низьке число, що його треба обов'язково збільшити, знайшовши відповідний доступ до тих, які сторонять від того податку. Треба додаткових грошей на пресове бюро, на працю у Вашинґтоні і на працю в Об'єднаних Націях. Доповідач ширше зупинився також на деяких шкідливих наслідках пропаганди так званого українського ревізіонізму, який, зокрема, впливає дефетистично на деякі одиниці серед молоді.

Прийнято в принципі проєкти резолюцій: загальної політичної, — в церковних справах, — в справі Патріярхату, — у виховно-освітній справі, — в справі УН-Фонду, — в справі Лемківщини, Пряшівщини й інших українських земель поза УССР, — в справі нищення большевиками українських історичних пам'яток. Прийнято до відома зголошені поправки й різні застереження до тих резолюцій, що їх остаточно виґладить окрема комісія. Рішено звернутись до Редакції Енциклопедії Українознавства проти поміщування в ній статтей „ревізіоністичного" характеру. В дискусії над зголошеними проєктами резолюцій і над виголошеними доповідями забирали голос численні приявні.Наради тривали від 2-ої пополудня до 8-ої год. вечора.

Совєтська амбасада в Оттаві виступила проти київського журналу „Україна"

Оттава. — Журнал совєтської амбасади в столиці Канади „Совєт Юніон тудей" відомий своїми пропаґандивно - дезінформаційними матеріялами про совєтський „рай". Але в останньому числі цей журнал перевищив сам себе, виступивши проти київського совєтського журналу українською мовою „Україна". Декілька разів „Україна" містила фотознімки та біографію „українського багатиря Леоніда Жаботинського із Сумщини", а „Совєт Юніон тудей" подав під фото Л. Жаботинського такий підпис: „Л. Жаботинський — російський велетень". У своїй дезінформаційно - московській праці серед англомовних канадійських читачів журнал амбасади СССР у Канаді зайшов задалеко. З цього приводу „Українські Вісті" з Вінніпеґу в числі з 20 лютого зауважили: „Чому ж російський? Тому, що велетень не може бути український. Міг би людей перелякати, починаючи з совєтської амбасади в Оттаві".

Джерзі Сити відзначило 51-ші роковини Крут

Вже минає багато років, як молодечі організації СУМА та Пласт на терені м. Джерзі Сити дружно відзначають майже всі історичні події спільними Апелями, чи то включаються в ряди місцевого Відділу УККА, та стають одним з виконавців свят, що влаштовує місцева громада.

Недавно відзначили спільно 51-ші роковини бою під Крутами. Вечором 1-го лютого члени Осередку СУМА та місцевої Станиці Пласту з своїми батьками та гістьми заповнили долішню велику залю Українського Народного Дому. Свято започатковано спільним Апелем, що його провели станичний Пласту І. Шевчук і голова Осередку СУМА Д. Вох. Після перегляду колон та звіту, юнацтво розпочало святочну програму, яку відкрив та нею проводив станичний Ілля Шевчук. Він сказав, що молодь обох Організацій завжди збирається спільно та відзначає історичні події — і ось ми ще раз зібралися, щоб разом віддати поклін впавшим друзям під Крутами, котрі встали з шкільної лавки та пішли захищати нам всім улюблену Матір Україну. Своїми грудьми ставали смерті ввічі та з усмішкою на устах вмирали за Україну. Вони померли, але ідея їхня ніколи не помре, і жодна ворожа сила не вирве її з сердець української молоді.

Вірш Олекси Кобця „Вояк у вовняній хустині" виголосила юначка СУМА Ліда Гаврилюк, а Курінь Старших Пластунок заспівав пісню „Засяло сонце золоте". Реферат виголосив проф. Школи Українознавства та почесний член СУМА Е. Ясіновський. Вірш Є. Маланюка „Вояки" продеклямувала юначка Пласту Надя Полегенька, вірш „Крути", написаний сумівками місцевого Осередку СУМА, деклямувала юначка Оля Бойко, збірну деклямацію „Під Крутами" Олеся Бабія виголосили новаки Пласту. Свято закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

Дмитро Вох

Листування Редакції

ВШ. В. Н-ич, Дітройт: Дякуємо, використаємо.

ВШ. М. С., Ст. Джозеф, Мо.: У вірші є ритм і дещо сенсу, але одного й другого замало, щоб його друкувати.

ВШ. М. Костко, Галедон: Дякуємо за репортаж, надрукуємо.

ВШ. В. Д., Боффало: Дякуємо, інформації і фото використаємо.

ВШ. М. М., Вінніпеґ: Скажемо Вашою фразою: „Коли ж ми, нарешті, навчимося, що рецензії і дописи з критикою ліпше підписувати повним прізвищем".

ВШ. Павло Гарник, Каліфорнія. А щаслива Вам дорога.

Комбатант О. М. Т.: Добра думка, але чи не могли б Ви заклик бодай на половину скоротити і писати з двома відступами між рядками?

ВШ. І. А. Олексин, Сиракюзи: Ваш лист, щоб його надрукувати, вимагав би деякої перевірки й підпису, як на адресі.

ВШ. С. Зобнів, Рочестер: Спасибі за листи та добрі поради.

Д-р Р. Голіят, Ню Йорк: Дякуємо за відбитку з журналу „Штерн" статті про „Людину, яка вбивала для Москви".

САМОХАРАКТЕРИСТИКА

Вірш В. Іващенка в „Молоді України" з 15 лютого, під наг. „Уторопав":

„Розповів учитель учням
Деякі новини:
З чого ситець виробляють
Та інші тканини.
— З чого в тебе штани
зшиті?
Відповідай, Грицю.
— Мені мати говорила,
Що з її... спідниці".

ТАРЗАН, Ч. 6142. Таємничий пакунок!

Врятований чоловік все ще не притомний на терасі рожевого палацу.

Чи можу відчинити пачку, яку ти забрав від нього?
Ні, Іто. Це його власність. Я забрав її, щоб влегшити йому віддих.